

**UCHWAŁA NR XXII/155/2021
RADY MIEJSKIEJ W JASIENIU**

z dnia 4 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.) Rada Miejska w Jasieniu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Jasienia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE JASIEŃ

NA LATA 2021– 2023

I. Wprowadzenie

Rodzina jest wspólnotą osób, najmniejszą komórką społeczną, a jako taka jest instytucją podstawową dla życia każdego społeczeństwa. Rodzina jest czymś więcej niż każdy z osobna człowiek. Jest wspólnotą rodziców i dzieci, bywa nieraz wspólnotą wielu pokoleń. Dlatego też jej podmiotowość domaga się własnych specyficznych praw i wspierania w sytuacjach trudnych, kryzysowych. Podmiotowość kształtuje przede wszystkim na bazie zasad moralności. Dla dobra rodziny, które jest naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, konieczne jest wspieranie rodzin ze strony państwa, w tych przypadkach, kiedy własne zasoby i możliwości nie wystarczają, aby pokonać sytuacje trudne lub kryzysowe. Szczególnie dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, naturalna rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Naturalna rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotymowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem niniejszego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Jasień zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego celem jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Opierając się na założeniach ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zaleca się zaangażowanie asystenta rodziny, o którym stanowi art. 11 ust. 3 i art. 12 przedmiotowej ustawy. Bardzo ważne jest, iż rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, z policji, czy też od pielęgniarki środowiskowej. Celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę, powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorządy gmin i powiatów. Pomoc Społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie, a nie bezpośrednio zaspokajanie potrzeb.

1. Podstawą działań ujętych w programie są w szczególności regulacje obowiązujących ustaw:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;

2. Podstawa prawna działań

Artykuł 176 pkt 1 oraz art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonalności rodzin zamieszkujących w Gminie Jasień w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Diagnoza została dokonana w oparciu o dane z Urzędu Miejskiego w Jasieniu oraz dane będące w posiadaniu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasieniu.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasieniu.

Wyszczególnienie Rok 2020

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	236	
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych		405
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych	721	
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	30	
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	24	
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Jasień 0 -17 lat	1223	
Liczba osób bezrobotnych – zarejestrowanych w Urzędzie Pracy	258	
w tym z prawem do zasiłku	33	

Z posiadanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasieniu wynika, że na dzień 31 grudnia 2020r. że Gmina Jasień liczyła 6725 mieszkańców.

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin:

Występujący problem i liczba środowisk

Ubóstwo 148

Bezrobocie 105

Długotrwała lub ciężka choroba 174

Niepełnosprawność 113

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych 39

Alkoholizm/ problem alkoholowy 26

Narkomania 2

Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego 3

W 2020 roku z pomocy społecznej korzystało 236 rodzin. Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach pomocy społecznej, ubóstwo i długotrwała choroba pozostają jako główne powody destabilizujące osoby i środowiska rodzinne. Inne powody deficytów to m.in. bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasieniu wynika, że w 2020 roku w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 18 dzieci z terenu Gminy Jasień w tym:

w rodzinach zastępczych spokrewnionych - 8, w rodzinach zastępczych zawodowych – 5, w Domu Dziecka - 5.

III. Czas realizacji programu

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2021-2023.

IV. Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

V. Cele główne i szczegółowe

- Cel główny programu:

Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Jasień

w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

- Cele szczegółowe to:

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie;
- podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;
- pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej,
- podnoszenie kompetencji służb i instytucji podejmujących działania z rodziną.

VI. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,

wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VII. Realizator programu:

Koordynatorem programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasieniu w partnerstwie z :

Placówkami oświatowymi z terenu Gminy Jasień,

Urzędem Miejskim w Jasieniu,

Posterunkiem Policji w Jasieniu,

Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jasieniu,

Placówką Wsparcia Dziennego (światlica środowiskowa) TĘCZA w Jasieniu,
 Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jasieniu,
 Zakładami Opieki Zdrowotnej w Jasieniu,
 Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach,
 Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Lubsku,
 Powiatowym Urzędem Pracy w Lubsku,
 Sądem Rejonowym w Żarach
 Organizacjami Pozarządowymi

VIII. Zasoby gminy

Program Wspierania Rodziny w Gminie Jasień na lata 2021-2023 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz rodziny i dziecka realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Lp.	Nazwa i adres placówki	Rodzaj działalności
1	Urząd Miejski w Jasieniu	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów, zasiłków szkolnych, świadczeń rodzinnych i pielęgnacyjnych, świadczeń wychowawczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i energetycznych. Dowozy uczniów do szkół.
2	MGOPS w Jasieniu	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach, dożywianie dorosłych, prowadzenie Dziennego Domu Pobytu Seniora, współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej, wspieranie aktywności lokalnej, asystent rodziny.
3	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Wsparcie specjalistycznym poradnictwem (terapeutów, psychologa) związane z problemami dotyczącymi nadużywania alkoholu, narkotyków.
4	Zespół Interdyscyplinarny	Wsparcie i pomoc rodzinom w przewycięzaniu problemu przemocy.
5	Zakłady Opieki Zdrowotnej	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
6	Placówki oświatowe	Działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci.
7	Placówka Wsparcia Dziennego (światlica środowiskowa) TĘCZA w Jasieniu	Placówka jest prowadzona w formie opiekuńczej: opieka i wychowanie, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, organizacja zabaw i zajęć sportowych, rozwój zainteresowań.
8	CARITAS przy Parafii MBR w Jasieniu	Działalność charytatywna, organizowanie i dystrybucja żywności.

Dla realizacji zadań zakłada się następujące działania:

Pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny. Wsparcie Interdyscyplinarne.

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny, którego zadania przedstawiają się następująco:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;

- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną;
- wykonywanie innych czynności i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Praca asystenta rodziny będzie również polegała na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych w skład których wchodzić będą m.in. asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca asystenta rodziny lub zespołu powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego

(psychologicznego, prawnego), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia.

Tam, gdzie jest to możliwe, praca w ramach Programu powinna opierać się o pełną współpracę z rodziną. Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wsparcie materialne rodzin ubogich zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Wsparcie materialne może polegać na objęciu dożywianiem wymagających tego dzieci, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz przedszkoli, zapewnieniu pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim, pomocy w dostępie dzieci z rodzin wieloproblemowych do przedszkoli, pomocy w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły i podręczniki szkolne, udzielaniu dzieciom i młodzieży stypendiów szkolnych, współorganizowaniu wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.

Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka

w rodzinie zastępczej.

IX. Źródła finansowania programu:

1. Środki własne gminy,
2. Dotacje z budżetu państwa,
3. Środki pozabudżetowe.

X. Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu polega na bieżącym analizowaniu oraz corocznym porównywaniu wartości określonych w części II Programu oraz danych dotyczących przemocy w rodzinie, umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy kontynuować konkretne działania, czy je wzmocnić, czy też zmodyfikować.

Raport z ewaluacji i monitoringu programu będzie sporządzony przez MGOPS w Jasieniu w terminie do dnia 31 marca każdego roku. W przypadku modyfikacji Programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

UZASADNIENIE

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m. in. opracowuje 3 letnie programy wspierania rodziny.

Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych.

Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.